ч. 103 (11.071). Львів, четвер 12. травня 1927. Poczlowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Громадяни Галицької Землі!

За кілька тижнів у всіх селах і містах Галицької Землі станете перед виборчою урною.

За кілька тижнів скажете своє важливе слово, засвідчите свою тверду волю, піднесете голос протесту в обороні довго топтаного права.

Від 15-ти літ — отсе вперше приходиться Вам вибирати управи громад, тих найнижчих, але й найважніших комірок суспільного життя.

Пятнацять літ! — це великий протяг часу, в якому перевалювалася найбільша з воєн, та відбувалася одна з найбільших революцій, в якому йшла важка, вперта й глуха боротьба за великі справи цілих народів і цілих поколінь. Пятнацять літ — це доба, в якій щасливіші народи в сприятливіших умовинах здобули те, що найважніше: Землю і Волю. А на сторожі своєї Землі і кровю окупленої Волі поставили власну державність з власним урядом і військом.

І ми боролися, і ми кровавилися, вкривалися ранами, головами накладали, кістками своїми скородили Рідну Землю. І нас шляхами невтишної туги за волею супровожала крівава слава і до нас всміхалися весняні надії на краще і повніше життя на Рідній Землі.

Та не довелося! Тут у волости Ярослава Осмомисла, Романа і Данила ми не лише не вернули своєї колишньої повноправности, але і втратили те, що здобули за часів австрійської займанщини.

Нині вертаємо на первісні вихідні становища, приступаємо до боротьби за самоврядні установи, за ці перші клітини адміністративно-господарського і національного життя, щоби звідси вийти на ширше поле боротьби.

Вибори до громадських рад по селах і містах уже розписані і то на основі перестарілої куріяльної виборчої ординації, яка з одного боку дещо поступається в користь духа і вимог часу, допускаючи до голосу в четвертому колі всіх досі обезправнених, а з другого заводить своєрідну надкурію вірилістів, панських дідичів. Ця система не дає нам повної спроможности виявити нашу волю, не дозволяє нам розтягнути все обіймаючий вплив у сільських громадах та здобути належний вплив у містах Галицької Землі.

А однак, не зважаючи на всю некорисність цеї виборчої ординації для громад, не зважаючи на те, що майже весь адміністративний апарат у наших громадах є у ворожих руках, не зважаючи на видатну підтримку дотеперішніх державців влади в громадах ворожими політичними чинниками, — мусимо взяти участь у громадських виборах, мусимо лавою піти до виборчої урни.

Бо від ряду літ виборчий акт перший раз дає змогу висловитися широким українським масам шляхом всенародного, хоч і помежованого голосування, дає нам нагоду становити про громадську самоуправу, дає спромогу управляти громадським майном і повертати його на користь загального добра, творить завязок і основу нашої збірної адміністративно-господарської самодіяльности.

Отсей виборчий акт — це під теперішню хвилю єдиний засіб для знищення виплеканої і розпаношеної деморалізації, для викорінення надужить в громадах, для припинення розтрати громадського майна, для заведення в громадах ладу і порядку, для привернення публичному життю чесности і характерности.

На нашій народницькій інтелігенції, свідомому селянстві і робітництві, на всіх відданих загальній справі і народові громадянах тяжить обовязок присвятити особливу увагу справі громадських виборів.

При виборчій урні не повинно бракувати ні одного українського виборця, мужчини ні жінки. Особливо важа роля припадає жінкам, які на Галицькій Землі вперше стають до виборів. Не зважаючи на всі некорисні для нас обставини і постанови, наша побіда у громадських виборах буде певною тільки тоді, коли всі українці й українки виступлять солідарно в одному національному фронті. Коли проти зорганізованого фронту наших противників одною лавою стане українське селянство, робітництво та інтелігенція.

Принціп національної солідарности — це перша передумова нашої побіди.

В почутті відповідальности за будуччину нашого народу закликаємо все свідоме українське громадянство до згоди, солідарности, спільної организованої боротьби і спільної побіди.

Громадяни!

Виборчий акт має виявити нашу силу, нашу волю і наші змагання.

Не гаймо часу, лиш спільними зусиллями під стягом загального добра ставаймо до боротьби, а побіда певна.

Обєднані, сильні духом, загартовані в боротьбі, з твердою волею і горячим бажанням кращого життя ідім у виборчий бій.

Львів, у травні 1927.

Центральний Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання:

Дмитро Левицький голова, — сенатор *Михайло Черкавський, Гринь Тершаковець, о. Леонтій Куницький, Олександер Марітчак, Корнило Троян,* гол. секр. *Володимир Целевич,* заст. гол. секр. *Олекса Черкавський* — члени Президії.

Члени Центрального Комітету:

Степан Бандура, Степан Баран, Стефанія Барановська, Степан Біляк, Михайло Волошин, Михайло Галущинський, Альфред Говикович, Дмитро Ерстенюк, Володимир Загайкевич, посол *Борис Козубський, Микола Кузьмин, Андрій Кунько, Іван Куровець, Іван Ліщинський, о. Дамян Лопатинський, Остап Луцький,* посол *Семен Любарський, Василь Мудрий, Федір Назарчук, Микола Огродник, Юліян Олесницький, о. Степан Онишкевич, Володимир Охримович, Юліян Павликовський, Дмитро Паліїв, Зеновій Пеленський, Мілена Рудницька, о. Володимир Домет Садовський, Михайло Стефанівський, Михайло Струтинський,* посол *Сергій Хруцький, Юра Чукур*

Заступники Членів Комітету:

о. Іван Фединський, Іван Гижа, Павло Лисяк, Микола Творидло, Олена Шепарович, Михайло Галібей, Сергій Вишнівський, Михайло Кернога, Юрко Пастернак.

„Крицеві Шоломи".

(Від власного кореспондента.)

Париж, 7. травня 1927.

I.

Численне, зорганізоване і, кажуть зоружене по військовому товариство „Крицевого Шолома" (*Stahlheim*) матиме завтра, тобто найблизчої неділі величезну маніфестацію*) по вулицях Берліна. Це річ відома, одно з тих військових стоваришень, які сплодила в Німеччині версайська заборона всенароднього ополчення в Німеччині. Жива нація не може полишитися без зброї на ласці й неласці озброєних до зубів сусідів. У Німеччині витворилося отже, побіч численно недостаточної „райхсвери" і полу-поліційного „шупа", чимало самодіяльних, громадянських організацій військового характеру, правих і лівих. „Крицевий Шолом" — чи не наймогутніша права, націоналістична організація цього типу; називають її навіть, мабуть не без причини, монархістичною. Яких сто тисяч її членів, по військовому вправних, ітиме завтра походом по вулицях Берліна, з музиками, стягами, співами.

Ворожі Бріянові і його німецькій політиці тутешні ґазети від кількох днів цею „мобілізацією" ударного німецького націоналізму занепокоєні — справді, або й вдають занепокоєних. Факт, що президент Гінденбурґ приняв учора на авдієнції голову „Крицевого Шолому", викликав тут чимало коментарів.

Це „мобілізація" проти тієї любої, невинної Польщі — кажуть одні. Це державний замах, віднова монархії — впевняють другі. Це одно й друге — комбінують треті.

Маніфестація буде завтра, і коли цей допис дійде до рук редакції, Ви вже будете знати, що саме було в Берліні в неділю 8. травня. Пророчити тут нині — рисковно. А все таки зарискуємо здогад, що ніякого замаху державного завтра в Берліні не буде, ні в правім змислі, ні — тим менше — в лівім.

II.

Бо і чого робити в цьому моменті правий замах державний?

Щоби назад на престіл прикликати Вільгельма II? Він особисто виявився за марною фіґурою, як муж і політик, як розум і характер, щоби хто-небудь поважно ще хотів його мати на чолі нації; краще нехай доживає свого віку десь у Голяндії. Невже кому-небудь з нас направду ще хотілося запрохувати до нас, до Львова, чи до Камінця Под., чи до Києва котрогось з наших сумної памяти диктаторів, чи президентів, чи отаманів недавної пори? Миж їх усіх бачили при роботі, і знаємо, до чого вони справді здатні. Так і з Вільгельмом. Навіть німецькі монархісти волять, аби він жив собі в своїм „закордоннім центрі" й оставив Німеччину в супокою. Монархічний замах завтра — ледви чи буде.

А не буде завтра реставрації Вільгельма II, то чого правим німецьким націоналістам завтра перевертати Німеччину? На чолі Німеччини стоїть їх президент, Гінденбурґ. З його поручення католик Маркс вложив праве міністерство, в яке вступили чотири націоналісти. Чого можуть вони в даних обставинах ще вимагати? За девять років, від революції до Гінденбурґа, Німеччина перебула основну еволюцію — від неладу до порядку, від голоду до добробуту, від безробіття до щораз більш напруженої продукції, від трильйонів паперових знаків до золотої валюти, від пониження до зростаючої поваги в світі. Всякий замах тут тільки

*) Маніфестація вже відбулася. — Ред.

міг би пошкодити, тільки припинити підйомний здвиг нації.

Ні! Завтрішній берлінський здвиг по всій імовірности має інший зміст, може навіть інші змисли.

III.

Це ймовірно одна з пров традиційної німецької любови для всяких „проб сили“ (*Machtprobe*) — любови зрештою на наш смак надмірної, бувало й іноді шкідливої. Стотисяч юнаків покаже завтра соціялістам і комуністам столиці й соціялістичному пруському урядові, котрий так чудовижно ще істнує бік-о-бік правого уряду німецького „райху“, — потугу правих організацій. Це повинно зробити враження на німецький загал, ошеломити соціялістів, підкріпити на дусі націоналістів. Уряд Маркса покаже світові, що є в нього на чому спертися, навіть поза парляментарною більшістю.

Та матиме завтрішній здвиг свій змисл і наверх, і то принаймні на двох точках: на точці польській і на точці радянській.

На точці польській. Не хотячи тут довше наставати, пригадаймо собі тільки, що всього тому кілька днів один з другів „Крицевого Шолома“, націоналістичний міністр кабінету Маркса, п. Ґерґт, прилюдно і з натиском заявив, що Німеччина ніколи не допустить до того, щоби Льокарнська запорука була розширена на східну границю Німеччини, навіть за ціну вчаснішої евакуації Надренщини. *Sapienti sat*!

Трохи складнище, хоча все таки ясно, представляється точка радянська.

IV.

Допускаючи Льокарно, та тільки на Заході, супроти Франції, німецький уряд твердо стоїть на Рапальському договорі з СРСР, як підставі німецької політики на Сході. Реакційні, праві, націоналістичні міністри й організації, „Крицеві Шоломи“ — саме вони! — є найрішучішими сподвижниками радянської орієнтації Німеччини на Сході. Тісні взаємини провідників „штальгельму“ з совітськими військовими старшинами, виміни офіцерів і взаїмні доповнювання зоружень, імовірно й співпраця одних з одними над виробленням похідних плянів — були очевидні навіть без тих ревеляцій, які тому кілька місяців приніс був *Manchester Guardian* — германофільський ще тому кілька років а германофобський, тепер орган британського імперіялізму. Всякі „Крицеві Шоломи“ співробітничають з радянськими військовими робітниками, дають їм поміч і одержують поміч від них. Без вагання можна зарискувати парадокс, що радянський уряд, стоячи на льокарнській, німецькій орієнтації в Европі, хоче бачити Німеччину відродженою також з військового погляду, і льогічно (й фактично) не може не радіти розвиткові німецьких самодіяльних організацій військових, які доповняють вартість німецького союза і боєздатність Німеччини — незалежно від дрібненької версайської „райхсвери“. Нема сумніву, що радянські військові фахівці, приділені до берлінської місії, з живим інтересом будуть завтра приглядатися походові „Крицевого Шолома“ і провірювати його військову здатність і справність.

Інакше й бути не може.

Одначе є в цьому радянсько-німецькому борщі — ніде правди діти — волос, і то грубий. Всякі „штальгельми“, хоча горячо і діяльно стоять на радянській орієнтації наверх, то не менше завзяті противники комуністичних і соціялістичних революцій в середині. Суперечність? Так і не так.

V.

Так, бо все таки для одноцільности союза було би краще, якби сподвижники союза були по обох сторонах ідейно собі близькі, созвучні також з соціяльного й ідеольогічного погляду. Одначе це в данному разі неможливо.

А не так? Бо *distinguendum est*, між вимогами зверхньої орієнтації і потребами внутрішньої національної політики. Не вільно цих вимог мішати, не вільно до одної ділянки прикладати ті категорії, які належать до ділянки другої. Не вільно нарешті несозвучністю програм, стремлінь та ідеольогій внутрішньої політики давати себе збивати з правильного шляху і від природньої орієнтації в зверхній політиці. Конкретно в данім випадку: внутрішня контрреволюційність Крицевих Шоломів ні трохи не сміє гальмувати їх зверхнього радянофільства.

Цього вимагає інтерес німецької нації в її боротьбі за істнування.

Всяких палкарів і хуліганів, що тягнуться, наче гієни, в хвості ідейного радянства, всяких неробників, полудиких і нахальних варварів, що все до чиста в даній нації хотіли би заграбати і зруйнувати, економічну організацію однаково як просвітно-культурну, — є чимало також серед німців, і не будь їм одсічи, то вони би навіть в обличю ворога підкосили міць нації. Та на кожду хуліганську палку є — десять палок здорової части громадян; на нахальність і нахабність найкращим ліком був і є добрий копняк під плечі. Знов-же на ідейну пропаганду є пропаганда, жива і доцільна, своєї національної, патріютичної, державницької ідеольогії. Але потреба і факт безпощадної боротьби проти анархічного хуліганства та ідейного поборювання звітрілого вже й збанкрутованого комунізму — не може впливати на радянську орієнтацію наверх — якщо така для охорони нації й держави є доцільна і вказана. Одні й ті самі органи можуть і повинні робити одно й друге. „Крицеві Шоломи“ є безоглядними ворогами хуліганського руїнництва в границях Німеччини, є свідомими противниками комуністичної пропаганди в німецькому народі, тай є горячими сподвижниками радянської орієнтації в закордонній, східній політиці Німеччини.

В. Левицький.

Серед громадськими виборами.

Маємо „санкцію“.

Східно „малопольські“ пепесівці (гавзнерівсько-польські соціял-патріоти) проголосили бойкот громадських виборів у Сх. Галичині. Притокою до такої рішучої постанови послужило їм розписання виборів у Сх. Галичині на основі куріяльної системи. Однак крім цеї оправданої, але в істнуючих умовах зовнішньої причини, є ще і внутрішня, і то для пепесівців головна, рішаюча, а саме їх внутрішня слабість. Колиб навіть обовязувало пятиприкметникове виборче право до громад, то східно-„малопольські“ пепесівці булиб мабуть змушені шукати за причинами для проголошення бойкоту.

Відмовляючись від участи у громадських виборах, східно-„малопольські“ пепесівці в своїм органі („*Дзєннік*-у *Людовім*“) дають „санкцію“ нам на участь у виборах. Не лише дають, але з конечности і в долоні плещуть.

„Свою участь у виборах українці пояснюють, що здержання від тієї акції було би санкціонуванням дотеперішнього стану речей в самоврядній ділянці. Уважаємо (справді! — Ред.), що українці повинні взяти участь в тих виборах. Тим вчинком дадуть вони доказ, що є співгромадянами польської держави і понесуть відповідальність у „всх. Малопольщі“. Як відомо, УНДО займає негативне становище у відношенні до польської держави, що істнування і панування Польщі у „всх. Малопольщі“ силою накинено українцям. Навіть така далекосягла справа як тра-вневий переворот для голови УНДО, д-ра Левицького, була зовсім байдужа, як така, що діється назовні українського громадянства. Ба, той самий п. Левицький заявив, що українці нічого не сподіються від Польщі, нічого не хотять, нічого не візьмуть, бо не... признають Польщі ... легальної влади на терені — як кажуть (*sic!*) — Сх. Галичини. Участь українців у самоврядних виборах є запереченням принципів і кличів, голошених УНДО-м. Не признаючи того всього, що польське, відкидаючи всяку співпрацю з Польщею, все таки беруть участь у виборах, оголошених польським урядом“.

А ми були би і не знали, що робимо, якби пп. пепесівці були нам того всього і так переконуючо та „льогічно“ не заступали. Доказали вони нам — як на долоні, — що з хвилею нашої участи у виборах до громадських рад по наших містах і селах, оголошених польським урядом довершуємо на собі гаракірі, бо ніби то тим самим чогось від Польщі сподіваємося, чогось хочемо, щось беремо (в данім випадку вибори) і признаємо польську владу як легальну у Сх. Галичині. Очевидно пп. пепесівці спізнилися з своїми переконуючими висновками, бо — згідно з їх льогікою — санкція легальности польської влади наступила вже давно, ще тоді, як українці почали платити податки, давати рекрута, входити в примусові відносини з польською адміністрацією і т. і.

Як бачимо, то з пепесівської льогіки пробивається не тільки радість, що ми стаємо „співгромадянами польської держави“, але і сердитий гнів, що через нашу участь у громадських виборах наступлять радикальні зміни в самоврядній ділянці на некорисгь польського комісарського елементу.

Ця пепесівська сердитість на українців (на український національний табор) — як шило з мішка — вилазить ще і в іншому місці:

„Якщо йде про виборчу ординацію до самоврядувань, то українці занадто легко згодилися на куріяльні вибори (але ж ми ніколи не годилися, нас поставлено в примусове положення! — Ред.). Бо *de facto* чи куріяльна чи загальна виборча ординація, то вона назагал дасть українцям ті самі виборчі висліди. Покривдженою буде тільки українська працююча кляса, яка в громадських радах може здобути відповідаючу її силам репрезентацію лише на основі загального права голосування. Тому український пролетаріят повинен солідарно підтримати ухвалу окружного комітету ППС у Львові, що постановив збойкотувати куріяльні вибори і то тим більше, що українська працююча кляса нераз давала докази, що ступає під прапором ППС і вважає її одинокою репрезентанткою робітничих інтересів“.

Важко не писати сатири! ППС і українська робітнича кляса, чиж не гумористика? Пп. пепесівці, хіба ви не бачите, що під вашим прапором не „кроче“ вже і польська робітнича кляса, а не то українська, що ви самотні, опущені і покинуті лишилися зі своїм соціял-патріотичним прапором? Зрештою, це їх справа, бож всякому вільно обманювати себе, хотяй ілюзією. Однак в тій наївній дешевій є ще щось інше, а саме намагання відтягнути українське робітництво від участи у виборах, щоби влекшити побіду польської буржуазії та зменшити українське представництво в громадських радах. Сумніваємося, чи українська працююча кляса (українці не мають непрацюючої кляси!) схоче зробити вам ту приємність.

Жиди і громадські вибори у Сх. Галичині.

Пресовий бюлетин львівського „Морґен-у“ (ч. 3) подає інформації про становище жидів до громадських виборів у Сх. Галичині.

Становище сіоністичної організації в справі виборів до самоврядних установ не є ще ясно скристалізоване. Жиди хитаються. Пос. Інслер пише в тій справі в „Дер Морґен“ ось що:

ВОЛ. ДОРОШЕНКО. 4)

Жандармські фантазії про український рух.

(Докінчення.)

Не буду спинятися на дальших частинах записки. Вистане й наведених прикладів, щоб оцінити, наскільки дурна й фантастична була інформаційна діяльність російської охрани. Дивним дивом пощастило чомусь моїй особі в ревеляціях полк. Мезенцева. Сидючи собі спокійно вкупі з іншими товаришами емігрантами у Відні*), я ніяк не підозрівав, що шпіони так цікавляться моєю скромною особою. Аж вернувшися знову у Львів в осени 1916 р., я довідався від знайомих, що за мною, Залізняком та іншими товаришами емігрантами російська поліція дуже енергійно пошукувала, думаючи в своїй наївности, що ми чекатимемо на прихід московських „освободителів“ у Львові.

Тепер із „записки“ бачу, що аж до кінця 1914 р. ми не давали спати російським шпіонам.

Досить, хоч і значно менше, ніж у львівській записці, є таких виссаних із пальця фантазій і в записці, опублікованій Осипом Гермайзе. До таких фантазій належить у ній майже все, де говориться про „Союз визволення України“. Тут у скороченні наводяться м. ін. всі „факти“ про нього, подані львівською посестрою (поїздки мазепинських агітаторів у Київ і взагалі на Україну, заснування там Союза *etc.*), з додатками переполоханої діяльністю „Союза“ фантазії місцевих агентів. Охранникам увижалися комітети й діячі „Союза“ по цілій Україні, а надто в Київщині, Катеринославщині, Полтавщині й Харківщині. В липні 1915 року приїхав з Київа у Катеринослав якийсь невідомий чоловік, за секретними відомостями охрани, — „учитель з Галичини“, нібито на побачення з місцевими партійними людьми (українськими соціялістами), котрий того самого дня, по нараді вернув назад у Київ. Жандарми догадувалися, що був це висланець Союза д-р Лев Ганкевич (ст. 334). Далі, по жандармським відомостям, на Полтавщині вже від половини 1914 р. повстала філія „Союза“ під назвою „Центральний Комітет полтавського района. Філія Союза визволення України“, що мав свої повітові комітети у Гадячі, Миргороді, Прилуці, Золотоноші й ін. повітових містах. На чолі його стоїть б. член 1-ої Державної Думи Павло Чижевський (!).

Одеська жандармерія з перестраху бачила навіть, як Союз посилав свої відозви у Росію, а саме: „їх вкладано у закорковані пляшки, які кидано у Прут, течія котрого несла ці пляшки у Росію (!!) (ст. 342).

Вкінці з реєстру куріозів цеї „записки“ слід згадати й про фантастичний спис членів „Союза“ (ст. 309), в якім фіґурують проф. Ястров, Дідеріх, А. Єнсен, покійні П. Грабовський і О. Кониський, ворог Союза — Василько ітд. ітд.

*

Такими то відомостями про український рух годувалося російське начальство. Неймовірне, але факт! І ці то шпіонські фантазії клалися в основу всяких урядових „мѣропріятій“, скермованих проти українства та його діячів.

Так, усі ті наші люди, що їх назвиска згадано у львівській записці (а назвиск цих, з докладними адресами й описом ворожої для Росії діяльности їх властителів, було богато), оскільки вони зісталися в краю під окупацією, були арештовані й запроторені на заслання.

Так творилася й досі твориться поліційна історія й соціольогія

*) До Відня я виїхав 31. VIII. разом із А. Жуком і Д. Донцовим. Доля хотіла, щоб нас, таких страшних для Росії мазепинців, в дорозі, у Перерові арештувала австрійська воєнна влада на підставі доносу польських шовіністів, з якими ми разом їхали в однім возі, як... російських шпіонів. Ми ледве викрутилися з неприємної ситуації. Щастям нашим було те, що арештовано нас уже на чеській території, бо якби це сталося десь у Галичині, то нам би в найліпшому випадку не минути — Талєргофа.

„При виборах до самоврядних установ на основі старої системи жидівське населення найдеться у важкій ситуації. Поляками урядь, а головно ендецькі рахувалися з традиціями і можливостями, які несе з собою вибори на більшостевій основі, і дякуючи українсько-жидівських виборчих бльоків у містах, постійно відкидали проекти виборів на основі старої системи (справді, які уважливі польські ендеки? — Ред.). Держалися гасла: або нова ординація, або комісарі... Теперішній уряд, зі своїм конкретнійшим поглядом в бік жидів, змінив ту тактику. Мабуть уряд рахує на те, що жиди підтримають правительственну листу за те, що уряд гарно говорить тепер з жидами, а вірніше про жидів. Однак жиди будуть змушені памятати ще про щось, а саме про те, що в політиці майоризації українського населення по містах ми не можемо співділати. Не можемо і не хочемо. Досить уже політики між українцями і поляками, робленої на наших плечах, і досить того рода польсько-української боротьби, в якій нас втискається в середину і натискається з обох боків. Положення в містах є таке, що як жиди з поляками можуть майоризувати українців, так також жиди й українці можуть майоризувати поляків. Не хочемо ані одного, ані другого і всюди в Галичині мусимо памятати про те, щоби не стати знаряддям у чужих руках. Одної річи бажаємо, і то в нашім власнім інтересі та в інтересі всього населення: відіткнути від вічної боротьби і не вносити її до громадських рад, де істнують практичні, річеві господарські квестії, спільні для всіх. І там хочемо спокійно співпрацювати зі всіми, хочемо звідтіль усунути атмосферу ненависти і творити атмосферу зрозуміння. Нехай з громад вийде мирний настрій і всякне у сферу великої політики, а не навпаки. Про те мусимо памятати перед виборами, шукаючи порозуміння з ліберальними елементами як українськими, так і польськими.

Н. В.

---

15. ц. м. здержуємо висилку всім П. Т. передплатникам, що залягають з передплатою. На днях кождий передплатник, що залягає з передплатою, одержить виказ залеглости. 1—3

Радянська Україна.

Преса на Україні.

Дня 5. травня святкували на Україні як в цілому Радянському Союзі день преси. У статті „Комуністична преса на Україні", поміщеній в харківському „Комуністі", подає автор П. А. Хвиля в цифрах теперішній стан преси на Україні. Українською мовою друкується тепер на Україні 55 газет (в 1926 р. було їх 50), російською 24 (в 1926 р. було їх 25, а в 1925 аж 39), в мовах національних меншостей 10. Всіх газет виходити нині на Україні 89. Тираж газет українською мовою друкованих виносив у 1924 р. — 90 тисяч, у серпні 1925 р. — 373 тисячі, а з першим січня 1927 р. виносив уже 500 тисяч. Тираж російських газет на Україні виносив 1. квітня 1924 р. — 445 тисяч, а 1. серпня 1926 р. вже лише 338 тисяч, скільки виносить тепер, автор не подає. На 29 міліонів населення України тираж усіх газет, не виключаючи і російських, за малий.

Пятиліття Психоневрольоґічного Інституту.

Дня 6. травня ц. р. відбулося в Харкові свято пятиліття Українського Психоневрольоґічного Інституту, що відграв велику ролю в розвитку медицини на Україні. В святі взяли участь представники науки, державних установ і партії.

В Академії Наук.

До етнографічної комісії УАН прислав учитель Ф. Долинський один екземпляр незвичайно цінної і рідкої „золотої грамоти", яку розповсюднював серед селян перед польським повстанням 1863 р. польський „Жонд Народови". Рівночасно написи і проклямації в українській мові, які розповсюджували разом зі „золотою грамотою". — Вийшов з друку 4-тий том збірника історично-фільольоґічного відділу Академії, в якому є статті проф. В. І. Резанова про українську драму і про „шкільні дійства Різдвяного циклю". Крім того вийшло 9-те число соціяльно-економічного збірника Академії з працями семинару народнього господарства України з передмовою акад. Воблого.

Дискусія в справі опери.

В Українській Академії Наук відбулася 2. травня ц. р. прилюдна дискусія в справі української опери. Голова мистецької ради опери проф. Гринченко виголосив обширний реферат про українську оперу, в якому схарактеризував її розвиток, а також зупинився докладніше на репертуарі київської опери в останньому сезоні. Референт підкреслив цілу низку досягнень опери, а головним з них вважає зріст фреквенції публики в опері. Спочатку, як відомо, українську оперу бойкотували зросійщені кола міської публики.

5-тиліття смерти Стеценка.

Музичне Т-во ім. Леонтовича рішило з нагоди 5-тиліття смерти відомого українського композитора Стеценка влаштувати присвячені його памяти концерти в Київі, Чернигові та Дніпропетровську.

Компромітація Франції у звязи з летом понад океан.

Париж, 10. травня 1927.

Паризькі часописи розповсюднили вістку, будьто би два французькі летуни, що пустилися через Атлянт. Океан, прилетіли до Ню Йорку. Агенції подали видуману вістку про привітання летунів у Ню Йорку і так наразили пресу й французький уряд на компромітацію, бо як лише французький і англійський уряд обмінялися ґратуляційними телеграмами, обман вийшов на яву. Коли обман викрито, товпа кинулася на продавців газет і здемолювала кіоски на гл. Опери. Публика, що вийшла з театру, уложила стіс із часописів і підпалила їх.

Всіх французьких летунів, що були до диспозиції, вислано, щоби шукали летунів, які вибралися були до лету понад океан. Шукають їх між Ірляндією і Ісляндією. Торговельні кораблі і військова експедиція змінили напрям подорожі, щоби переїхати туди, де могли впасти летуни. Із Ст. Жан (Новий Брунсвік) повідомляють, що радіостація в Редгед у Ґренляндії одержала вістку, будьто би два кораблі бачили літак Нінжесера на повному морі біля острова Ст. Пєр. „Пті Пар." у телеграмі з Ню Йорку повідомляє, що в Америці переконані, будьто би летун Нінжесер мусів опуститися на повне море.

Вияснення франц. уряду.

Париж, 10. травня 1927.

У палаті депутованих ґен. Жіро візвав уряд, щоби дав вияснення про джерела фальшивих вістей щодо перелету через океан. Міністр Бокановський, відповідаючи в імени уряду, зазначив, що помилки поповнили особи, які обманулися благородно, коли побачили літаючі в мраці американські літаки і думали, що то прилетіли франц. летуни. Треба спокійно ждати висліду пошукувань та сподіватися, що летунів віднайдеться.

Опісля прийшов до слова Пенлеве і заявив, що коли вислав до Ню Йорку ґратуляційні телеграми для Нінжесера і Колія, то зробив це тому, бо його повідомлено телеграфічно, що причалення летунів слід сподіватися кождої хвилини, а він бажав, щоби франц. летуни, як висядуть в Америці, застали вже ґратуляційну телеграму мін-ства війни.

Палата відложила без спротиву інтерпеляцію ґен. Жіро.

Літака ще не найдено.

Париж, 10. травня 1927.

Начальна дирекція летництва дістала таку телеграму з Льондону: Аташе летничих справ при франц. амбасаді у Льондоні. Обсерваці в кількох місцях стверджують, що білий літак уносився на півн. захід від Керіґ в Ісляндії в неділю в 11. год. Держ. департамент Злуч. Держав у відповідь на просьбу Франції заявив, що буде помагати у пошукуваннях пропавшого франц. летуна, але американські власти застановляються, де зачати пошукування. Дехто думає, що Нінжесера певно забрав на поклад якийсь малий корабель, який не має радіостації.

Домашня війна в Китаю спалахнула наново.

Льондон, 10. травня 1927.

Із Шанґаю повідомляють, що після довшого спокою домашня війна спалахнула наново в кількох місцях. У провінції Гонан північна армія заняла Чу-Ма-Тієн, що лежить 150 км. на північ від Ганкоу.

Мадарсько-італійська військова конвенція?

Відень, 10. травня 1927.

„Арбайтер Цтґ." повідомляє з Будапешту, що мадярський уряд висилає ц. м. двох ґенералів до Риму для переговорів із італійським ґен. штабом у справі заключення мадярсько-італійської військової конвенції.

Нові наради в справі евакуації Надренії.

Берлін, 10. травня 1927.

„Фос. Цтґ." повідомляє, що радник нім. амбасади в Парижі Ріт конферував із Бріяном у справі редукції окупаційної залоги в Надренії.

Розвязання скупштини?

Білгород, 10. травня 1927.

Міністр закордонних справ Марінкович був у короля Олександра на авдієнції у Вернійці. Авдієнція є в звязи з недалекою конференцією малої антанти. В політичних колах кажуть, що ходить також про вибори та що скупштина буде розвязана в найближчих днях.

Пілсудський годиться на позичку.

Варшава, 10. травня 1927.

В найближчих днях виїздять до Парижа дир. оборотового департаменту при міністві скарбу Баранський і віцепрез. Польського Банку Млинарський. Виїзд їх є у звязи зі справою позички. Вони везуть польську контрпропозицію, а то тому, бо американська консорція в звязи з елєментарними катастрофами не хоче вже дати позички. Американські фінансісти є тепер за тим, що американські капітали треба льокувати в самій Америці.

Останніми днями в Бельведері відбувались конференції в справі позички. Марш. Пілсудський нараджувався м. і. з мін. Медзінським і кілька разів із Бартелем. Учора повідомлено мін. скарбу Чеховича, що марш. Пілсудський, як шеф уряду, годиться на затягнення позички після переведення деяких змін у фінансовім плані. Пополудні мін. Чехович конферував із мін. Залєським і Бартелем. Ухвалено висилати до Парижа делєґацію: Млинарського, Баранського і мін. рад. Зайфельда. В Парижі переговори потревають до два тижні. Можливо, що до Парижа поїде ще й мін. Чехович. Контракт позички підпишуть у Парижі або Варшаві.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·93—8·93·50, канадійський долар 8·89—8·89·50. Банк Польський платив за доляра у готівці 8·89, за Ню Йорк 8·91.

Збіжжя.

Пшениця дворська 58·00—59·00, пшениця селянська 55·50—56·50, жито гал. 50·00—51·00, ячмінь броварний 42·50—43·50, ячмінь на мливо 41·00—42·00, ячмінь пастівний 36·00—38·00, овес 41·00—42·00.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** У вчорашньому числі „Діла" сконфісковано два місця з передової статті п. з. „Народове стражацтво". Це 42-а чергова конфіската в цьому році.

— **Вечір пісні і живого слова**, що його уладжує „Т-во письменників і журналістів ім. І. Франка" у Львові, відбудеться в суботу дня 14. ц. м. в салі Лисенка. На програму вечера складуться: слово Б. Лепкого, найкращі арії із опер, співаних у Київі та в Одесі. М. Голинський; вибрані постановки з репертуару літер. сценки „Студія живого слова": Тичина „Арфами, арфами..." Л. Українка „Саул", „Великдень" — малярсько-музичний етюд; деклямація С. Федорцевої. Точніша програма в афішах. Весь дохід з того вечера призначений на будову оселі для письменників і журналістів у Ямині.

— **Свячене в чит. „Просвіти" на Богданівці** відбулося в неділю 8. ц. м. пополудні. В тому рухливому передмісті Львова зібрало воно дуже богато учасників не тільки з Богданівки, але й зі Львова. Промовляли на святі д-р О. Марітчак, голова Народньої Організації Українців м. Львова п. Березовський, п. Семюта, Л. Петрушевич, Р. Голян та інші. На всіх учасників зробило воно миле враження та причинилося без сумніву до закріплення громадянських та товариських звязків серед богданівців.

— **Свячене в „Міщанському Брацтві".** Традиційне свячене в „Міщанському Брацтві", що відбулося в неділю 8. травня ц. р. в год. 12 в полудне в малій салі Народнього Дому, як рокрічно, так і цього року стягнуло богато наших львівських міщан, інтеліґенції і передових громадян. Зібрані перебули вкупі кілька гарних і милих хвилин, мали нагоду черговий раз задокументувати свою єдність, ще раз затіснити товариські і громадські звязки, а навіть поробити деякі підсумки своєї дотеперішньої громадської праці, зокрема консолідації львівського міщанства. Промовляли на святі през. Юліян Романчук, о. прелат Кунцький, голова „Міщанського Брацтва" В. Гресяк, інж. Творидло, проф. Преторіюс, п. Карпик і ін. Ціле свято мало дуже товариський і підбадьорюючий характер.

— **Вивинаймлення міських театрів у Львові.** На засіданні міської театральної комісії ухвалено винаймити міські театри на таких умовинах: чинш аренди виносить 1.200 зол. річно, платний у квартальних ратах; арендатор складає 100.000 зол. готівки титулом кавції; реальна ґарантія (на гіпотеку і т. д.) виносить 200.000 зол.; субвенція громади 420.000 зол. річно, платна в 2-тижневих ратах. Субвенцію мається ужити передовсім на сусп. обезпечення персоналу і чинш за театр „Пополудні"; контракт на три роки; шість 10 місяців мають бути чинні всі три відділи (драма, опера, оперетка), а два місяці бодай один відділ; театр грає в обох будинках.

— **Епідемії не вигасають.** Львівське староство ствердило черевний тиф у Звенигороді, шкарлятину в Любені, Добростанах, Поріччі Любінськім, одну в Любені, а крім того ще 9 інші заразливі недуги в різних селах львівського повіту. Справді — гарні санітарні відносини в найближчих околицях Львова!

— **Побиття поліцая.** До шпиталю відставлено поліцая Косінського, котрого на вул. Леґіонів побив сержант незнаного назвиска, який авантурювався ще з двома якимись товаришами і з проститутками. Напасники відїхали опісля автом ч. 7178 і їх досі не відшукано.

— **Новий папський нунцій для Польщі.** В німецьких часописах читаємо, що на місце кардинала Лявրі, який має небавком покинути Польщу остаточно, приходить на нового папського нунція до Варшави монсіньоре Качія Домінісні, що належить до найближчого окруження папи.

— **Прання „гонору".** У Варшаві після представлення в театрі б. воєвода М. Довнарович (соц.) вибив по лиці відомого редактора Новачинського за те, що він у „Двогрошувці" образив Довнаровича, закидаючи йому нечесність. Довнарович заявляє тепер у пресі, що буде бити „моральну стирку за кожним разом".

— **Проти образливого напису на памятнику.** „*Deutsche Rundschau*", що виходить у Бромберґу, приносить у ч. з 6. ц. м. таку вістку: „Польський уряд ухвалив здвигнути памятник у честь польського жида Берка Йосельовича, який згинув у польському повстанні з 1863 року. Напис на памятнику мав би бути такий: Не шахрайством, але своєю кровю дійшов він до слави. — На засіданні варшавської жидівської громади, яка призначила певну суму на цей памятник, рішено запротестувати проти того напису, в якому добачено образу жидівського народу".

— **Михайло Голинський** співає в пятницю дня 13. травня партію Радамеса в „Аїді" на сцені львівського міського театру. Партію „Аїди" співає славна співачка Ксеня Бельмас.

Дописи.

Броди. (*З розїздів хлібоїдських цирковых блазнів*). І на наші села час до часу зїзджає хлібоїдська компанія і пускає людям туман, де до того допустить, як прим. у селі Боратині, де до уладження такого кумедного збіговища допомогли місцевий війт, писар — і священик!.. З інших сіл, як з Дуба та Кадлубиськ, хлібоїдських дурисвітів прогнали. Колиж хлібоїди побачили, що по селах не вдається їм людей дурити і що там попадає часами „котюзі по заслузі", скликав хлібоїд Чорненко на день 27. квітня збіговище будьто нової кооперативи вже в самих Бродах до салі польського „Сокола". В 10-ій год. зібралося біля 100 осіб, але коли хлібоїдський ватажок Чорненко пізнав між присутніми чесних селян-націоналістів, заявив, що вступ на збори нової кооперативи мають тільки ті, яких він допустить; а коли повстала суперечка, бо всі хотіли побачити „комедію", Чорненко заявив, що зараз відбудеться політична хлібоїдська нарада, а збори щойно опісля. Колиж голова Пов. Нар. Комітету УНДО селянин Висліцький Олександер і його заступник гром. Чубатий Володимир представили присутнім, що в Бродах є вже селянська каса „Самопоміч" і другої не потрібно і коли прийшло до бурливих сцен, Чорненко завізвав до салі поліційного агента і вказав на цілий ряд присутних, називаючи їх бунтівниками. Агент спровадив 5 жандармів і комісаря старства Адамського, які вигнали з салі всіх, на яких показував Чорненко. На салі лишилося лише 12 хлібоїдів і їх підлизнів, а між ними голова сельробу в Бродишині, Стефан Назаревич, якого, як кажуть, хлібоїдська мафія обіцяє зробити директором в хлібоїдській касі, де по їх запевненням буде богато грошей, на що все найдуться засі. Селяни очікували під будинком на заповіджені збори кооперативи, щоб там дати запроданцям належну відправу. Десь по трагодинній нараді з тою двайцяткою хрунів вйустив Чорненко ще кількох селян, двох священиків і п. Чубатого, які в рішучий спосіб обставали при тому, що хлібоїдської каси в Бродах не треба. Колиж як саме увійшов п. Висліцький Ол. і зажадав голосу, перепуджений Чорненко заявив скоро, що збори закриває. На салі піднісся крик, і хрунівський предсідник Федь Гладун і Чорненко скоренько щезли і зібрані від Чорненка опустили салю, не ухваливши нічого. Тут слід додати, що той Чорненко ще недавно тому пробував дістатись у Львові до ріжних політичних партій, накидаючи свої услуги, очевидно за гроші, всім, а коли це йому не вдалося, попхався до хлібоїдів, яких хоче його платний хлібоїд, а відтак ще й заслужив за що у Бродах. Всі села і дальші наганяні хлібоїдів у Бродищині остерігаємо перед цим темним типом.

Сей.

З судової салі.

Тернопільський фортепян.

Цими днями доручено адв. д-рові Ст. Баранові в Тернополі як повновласникові позовників Товариства „Українська Бесіда" і „Тернопільський Боян" в Тернополі присуд Найвищого Суду у Варшаві з 23. березня 1927 р. число III. Кw. 2563/26 проти позваного Офіцерського Клюбу 54 п. п. і гарнізону в Тернополі про видачу фортепяну, котрим відкинено ревізію позваного клюбу від присуду Апеляц. Суду у Львові як відкличного з 20. жовтня 1926 до Вс. II. 2-3/26, що ним на відклик позваного затверджено присуд Окружного Суду в Тернополі з 11. лютого 1926 до С в I. в 34/23/19. В мотивах присуду Найвищого Суду зазначено, що позваному Клюбові не вдалося перевести ні одного доказу. Навпаки — позовники виказали вповні як власність предметового фортепяну, так і факт, що він є тепер в посіданні позваного клюбу, який не виказав набуття власности у спосіб, передбачений в § 367 цив. зак., дні набуття власности правильно переведеною військовою реквізицією. Піднесено також у мотивах, що позваний клюб не може покликатися на засидження з причини недостачі вимогів з § 1460 і з § 1461 цив. зак., бо посідання клюбу не опирається на такому правному титулі, що на основі постанов цивільного закону вистарчав би до набуття права власности.

В цей спосіб зліквідовано остаточно чотири і пів-літний процес за фортепян, що його польський військовий відділ на приказ тодішнього коменданта міста капітана Квятковського ще в 1919 р. забрав насильно з хати пок. радника Івана Перуна. Бутні польські офіцери думали, що майно українських товариств можна безкарно „реквірувати" і вели процес до останньої інстанції, а програли у всіх трьох і тепер мають платити позовникам около 700 золотих титулом звороту процесових коштів. Фортепян є тепер — наслідком уживання значно ушкоджений — у військовому кіні „Марс" у Тернополі і мабуть добровільно його не схотять видати так, що адвокат д-р Баран буде змушений вести екзекуцію за видачею фортепяну й заплату процесових коштів. Правосильним присудом Найв. Суду зліквідується також і справа видачі судові українських послів, що підписали в соймі інтерпеляцію в справі „реквізиції" згаданого фортепяну, зашо ображені тернопільські польські офіцери потягнули їх до судової відповідальности.

Літературний куток.

— Вийшов у Львові кумедний журнальчик „Літературні вісти", який своєю наівністю та неграмотністю нагадує пресу з під гімназійної лавки. Редагує його молодий студентик, який у самім журналі та поза ним вигадує всілякі способи автореклями йдучи слідами Чеховського гімназиста, втішеного, коли попав у газету, навіть ціною скандалу. Згадуємо про цю появу тільки тому, що находимо там на вступі підписану статтю з портретом проф. І. Зілинського, який крім справоздання про свою професорську та наукову працю, на запит про його „відношення.. до літературних надбань молодої галицької генерації" мав буцім-то відповісти, що „серед галицьких молодих поетів уважає за найспосібнішого..." вгадайте кого? того, хто його про це питає, свого недавнього ученика-гімназиста, теперішнього редактора „Літер. вістей". Коли ця відповідь є автентична, то треба одночасно повірити другій поміщеній там заяві цього професора-„україніста": „Я літературою ніколи спеціяльно не займався..." Тоді такий погляд має однакову силу із поміщеною поруч заявою трьох селян із Гаїв біля Львова (бігме, автентичне!), які теж є захоплені футуропоезами молодого мазуна. У журналі крім усякої „харамбури" (так символічно називається фірмовий редактор і видавець) находимо кілька веселих місць. Нпр. плебісцит для читачів, які за ціну складеної передплати мають голосувати, хто в Галичині є найбільший поет, повістяр, критик, маляр із... списку, осіб поданих редакцією. Нелегкий вибір, коли Стефаник або Лепкий є суперниками членів редакції, якоїсь пані Дучимінської — коли „видача нагороди лавреатові послідує щойно після виголошення ним у Львові публичного відчиту з царини його творчости", а в конкурсі беруть участь також покійники (О. Барвінський, О. Маковей, М. Черемшина)! З журнальчика довідуємось, що арт. Новаківський кінчить архитвір... „Леді", якоїсь прехитрої англійки, що містить у собі „фрейдівський принцип пансексуалізму" і „сучасні кличі: чин, силу, активізм", а також, що живе у Львові земляк-урядовець, який має „біля пів міліона ріжних часописів і журналів", себто мусить мати неабиякі хороми! Весь журнальчик робить враження безплатного додатку до „Зизя". Графоманів є скрізь богато, але де є такі наївні люди як у нас, що дають себе ними пошивати у дурні?

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

Леся Українка: У ПУЩІ, драматична поема в трьох діях. У редакції і з передмовою Антона Крушельницького. Львів 1926. Стор. 94, розм. 8°. Накладом Книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка. Видавництво „Для школи і дому" ч. 1.

Борис Грінченко: ОПОВІДАННЯ. У редакції з передмовою та поясненнями Антона Крушельницького. Львів 1926. Стор. 78. Розмір 8°. Накладом Книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка. Вид-во „Для школи і дому" ч. 2.

Іван Нечуй-Левицький: МИКОЛА ДЖЕРЯ. У редакції й з передмовою Антона Крушельницького. Львів 1927. Стор. 136. Розміру 8°. Накладом Книгарні Науков. Т-ва ім. Шевченка. Вид-во „Для школи і дому" ч. 3—3а.

Степан Руданський: ВИБІР ІЗ ТВОРІВ у редакції, з передмовою та поясненнями д-ра Івана Брика. Львів 1927. Наклад Книгарні Науков. Т-ва ім. Шевченка. Стор. 80. Розм. 8°. Видавництво „Для школи і дому" ч. 4.

„ТРЕМБІТА" — великий збірник найкращих українських пісень. Видавництво „Пісня". Львів 1927. В збірнику 209 пісень. Стор. 150. Розм. 16°.

Михайло Козоріс: ДВІ СИЛИ. Нариси. Ілюстрував Яків Струхманчук. Київ 1927. Накладом і заходами спілки революційних письменників „Західна Україна". Стор 96. розміру 16°.

Володимир Целевич: ПРАКТИЧНИЙ ПОРАДНИК ПРО ВИБОРЧУ ОРДИНАЦІЮ ДО ГРОМАД У ГАЛИЧИНІ. Львів. 1927. Накладом автора. Вийшло в серії „Політична бібліотека Українського-Національно-Демократичного Обєднання". Стор. 68. Розміру 16°. Набувати можна в канцелярії Українського Нац.-Дем. Обєднання. Львів, вул. Костюшка 1 а.

Д-р Михайло Лозинський: УВАГИ ПРО УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВНІСТЬ. Відень. 1927. Стор. 88. Розмір 16° Накладом Українського Робітничого Тов-а „Єдність" у Відні.

ЖУРНАЛИ:

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ. Місячник. Рік III. Ч. 3. Зміст: М. Секретар: У справі марок Західної України. — о. З. ФЛЮНТ: З проблем української філятелії. — Конференція збирачів України (по українськи і по нім). — Ернст Барт: *Ukraine oder Ukraina?* (по нім.) — В. Вировий: Ціни українських марок у катальозі Зенфа на 1927 р. — М. Свобода: Спекулятивні видання. — Нові марки. — Дрібні вісти. — З філятелістичних журналів. — Бібліографія. (Адреса: *Wien XVIII., Gersthoferstrasse 138*).

СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР, фаховий господарський орган Краєвого Товариства Господарського „Сільський Господар" у Львові, ч. 9., з 1. травня 1927. — Зміст: 1) Що руйнує наші села? 2) Приклад, що заслугує на увагу (Меморіял Філії „Сільського Господаря" в Стрию до воєвідства). 3) Мої досвіди з глибокою оркою. 4) Лист д-ра А. Гельмгольца землякам-хліборобам. 5) Про уживання штучних гноїв. 6) Охорона агресту перед хоробами. 7) Добрий розплідник — половина худоби. 8) Добрі ради. 9) Добра нагода навчитися меліорації грунтів. 10) Господарський порадник. 11) Всячина. — Адміністрація й редакція міститься в бюрах „Сільського Господаря", Львів, вул. Зіморовича 20.

КНИГОЛЮБ. Видання Українського Т-ва Прихильників Книги. Прага 1927, кн. I. Зміст: Від редакції. — Д-р З. В. Тобілька: Міжнародня бібліотечна організація. — Л. И. Живни: Про єдину міжнародню бібліотечну термінольогію. — С. Сірополко: Книгознавство на Вел. Україні. — Є. Вировий: Скільки коштувало празьке видання творів Шевченка 1875—1876 р. — Д. Антонович: Культ Нарбута і мистецтво нової української книги. — В. Січинський: Література з українського пластичного мистецтва за 1926 рік. — Д. Чижевський: Фільософічна література українською мовою за рр. 1920—1926. — В. Біднов: Релігійні видання на Україні в 1997—1919 рр. — В. Сімович: Таборові видання підчас світової війни. — В. Тукалевський: „Літопис українського друку" за 1926 рік. — Л. Биковський: Зїздові публікації. — Науково-Дослідчий Інститут Книгознавства. — *Miscellanea.* — Адрес редакції: *Horni Cernosice u Prahy, c. 132, St. Siropolko.*

НАРОДНЯ ПРОСВІТА. Часопис присвячений справам позашкільної освіти. Рік XV. Ч. 1—4 за січень-квітень 1927. Кілька слів вияснення. — М. Галущинський: Просвітні наради. — Степан Харук: Членські вкладки по сільських читальнях. — Ів. Яворський: Розмова про науку. — Що читати? — В. Радзикевич: Повісти Івана Франка. — Нові видання Т-ва „Просвіта". — Інші видання. — Бібліотека освітника. — Вісти з Т-ва: комунікати і квестіонар.

Відозви і комунікати.

Збірка на українську гімназію в Рівному.

Чотири роки тому назад стараннями вірних синів свого народу, української інтелігенції, відчинено в Рівному приватну українську гімназію. Скільки праці, скільки зусиль довелося покласти, особливо на початку, тим людям, для яких гімназія була близькою і рідною і які розуміли велике значіння освіти для темного народу нашого! Яких перешкод не довелося перебороти, яких тривог не пережити, яких прикростей не вислухати! А найголовніше й найтяжче було те, що бракувало і помешкання і приладів і грошей.

Проте завзяття й упертість невеликого гуртка відданих народній справі людей перемогли всі труднощі, звалили всі перешкоди й українська гімназія істнує. Правда, нелегко, дуже нелегко доводиться їй зводити кінці з кінцями, дуже важко розвиватися їй в умовах недостатку і злиднів; неможливо стати з вигляду в ряд з приватними гімназіями інших народностей, бо там є засоби, там розуміють вагу освіти, там не шкодують гроша на науку, там допомагають, жертвують усі.

Але, не зважаючи нінащо, українська гімназія, мужно борючись з лихом-бідою, на радість нашу росте й розвивається; бо ті, що зі щирою відданістю, наче любою дитиною, опікуються нею, а головно ті, що відважно й уміло керують нею, сказали собі: мусить рости, мусить розвиватися!

Доказом того, що гімназія наша йде вперед, що навчання в ній поставлено на потрібну височінь, служить те, що вона вже одержала права публичности. А коли так, то чи знайдеться серед нашого народу хоч одна людина, якій байдужою булаб доля гімназії?

Таких серед нас не може бути! В кожнім разі не до них засилаємо ми оцей наш поклик. Ми шлемо його до тих, кому соромно за темноту нашого народу, кому близька й дорога доля і будучина наших дітей; до тих, хто розуміє жах пітьми і красу світла; до тих, в чиїх серцях міцна віра й надія на краще наше завтра і хто твердо знає, що це краще настане тим швидше, чим скорше дорівняємо ми освітою іншим народам. До цих ми звертаємося і кажемо: Гімназія наша в Рівному мусить перестати бути найбіднішою! Досить нам цього сорому!

Ми, правда, не є богаті, але зате нас є богато: якби кожний з нас дав на гімназію лише по 10 сотиків, то й тоді можна булоб зібрати десятки, тисяч золотих і булоб підтримане наше єдине на Рівенщині огнище науки.

Отже дамо на нашу гімназію від щирого серця щедрою рукою! В травні або в початку червня місяця буде збірка на гімназію по всіх селах нашого повіту. Нехайже серед нас не буде ні одного, хто не дав би своєї жертви!

Нехай не осудять нас наші діти!
Не осоромимо себе перед ними!

Батьківський Комітет рівенської української гімназії.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Посмертні згадки.

Володимир Левицький, нотар у Снятині, помер по короткій недузі 11. квітня 1927 р. у Станиславові в 77 році життя. Покійний був родом з Тернопільщини. По скінченню прав присвятився нотаріяльній службі, котру сповняв з великим замилуванням і педантизмом поверх 50 років. Був непохитного, хрустального характеру і під тим оглядом міг служити взірцем для неодного українця. Давніше належав до „староруської" партії, але по війні змінився, полюбив українську національну ідею і брав діяльну участь в українськім народнім житті, будучи головою кружка УПТ. в Снятині. На тім пості розвинув дуже хосенну для товариства діяльність. Підпомогав ціле своє життя морально і матеріяльно сироти, що лишилися по його рідні і не один з тих сиріт завдячує йому своє нинішнє становище. Всі вони є свідомі українці і по своїм силам служать українській ідеї. — В. И. П.!

ОПОВІСТКИ.

Громадяне! Роботи над докінченям будови школи для хлопців ім. Т. Шевченка при вул. Супінського 21 у Львові, на днях розпочинаються. Поможіть розпочатому ділу і прийміть радо цеголки, які принесе Вам наш відпоручник. — *Старшина Кружка „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка.* 2113 2—2

Всім Впов. прелеґентам, що були ласкаві в місяцях січні, лютім і березні виголосити відчити, Хвальному Тов. Боян за ласкаве відспівання псальмів в церкві св. Юра і також всім паням і пластунам, що були ласкаві помочи при продажі шуток як також П. Т. Інституціям, які грошевими жертвами і натураліями допомогли до урядження свяченого, складає Комітет як найсердечнішу подяку. — *Комітет допомоги вязням.* 2118

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10